

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

19 noiembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:

Președinte – Constantin Gurschi,

judcători – Constantin Alerguș, Ion Arhiliuc, Iurie Diaconu, Ion Druță

examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinar declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Dorina Tăut, și avocatul Liudmila Grozova, în numele părții vătămate Grosu Vadim, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2013, în cauza penală privindu-l pe

Popic Victor Vasile, născut la 12.02.1977, originar și domiciliat sat. Molești, r-nul Ialoveni

Termenul de examinare a cauzei:

1. 27.06.2012 – 27.12.2012 (prima instanță)
2. 04.02.2013 – 17.04.2013 (instanța de apel)
3. 20.08.2013 – 19.11.2013 (instanța de recurs)

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Suvac Nicolae, care a susținut recursul, solicitînd casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2013 cu menținerea sentinței Judecătoriei Ialoveni din 27 decembrie 2012.

Avocatul Grozova Liudmila, partea vătămată minoră Grosu Vadim și reprezentantul legal al părții vătămate, care au susținut recursul în sensul declarat.

Avocatul Cujbă Veaceslav, care a solicitat respingerea recursurilor declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Dorina Tăut, și avocatul Liudmila Grozova, în numele părții vătămate Grosu Vadim, și s-a pronunțat pentru menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2013.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 27 decembrie 2012 inculpatul Popic V. a fost recunoscut vinovat în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.166 alin.(2) lit.c), f) CP și stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani.

În baza art.90 CP s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare pe un termen de probă de 2 (doi) ani, obligându-l ca în acest termen să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului ce pune în executare sentința.

Pînă la devenirea sentinței definitive inculpatului Popic V. i s-a aplicat măsura preventivă obligarea de a nu părăsi localitatea.

S-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Grossu V. a sumei de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciul moral.

A fost admisă acțiunea în principiu a lui Grosu F. în interesele lui Grosu V. privind repararea prejudiciului material, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să decidă instanța civilă.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că, la data de 15.11.2010 aproximativ la ora 10.00, Popic V., aflându-se în preajma gospodăriei sale din s.Molești, r-nul Ialoveni, i-a aplicat minorului Grosu V., născut la 23.03.1998, mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-i vătămări corporale ușoare. Apoi l-a tîrît pe minor în ogradă și cu forța l-a impus să între în beci, unde i-a pus hârlețul la gât, privîndu-l astfel de libertate pe o perioadă de timp de 5-10 minute.

Acțiunile lui Popic V. au fost încadrate în baza art.166 alin.(2) lit.c), f) CP- privațiunea ilegală de libertate a unei persoane, dacă acțiunea nu este legată de răpirea acesteia, săvârșită în privința unui minor, cu aplicarea altor obiecte folosite în calitate de armă.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpatul Popic V. și de reprezentantul legal Grosu F. al părții vătămate minore Grosu V..

În motivarea apelului inculpatul Popic V. a invocat că, instanța de fond a dat o apreciere incorectă acțiunilor sale, care nu întrunesc elementele infracțiunii incriminate, deoarece cauza a fost examinată unilateral, nu a fost reflectată personalitatea părții vătămate. Mai mult ca atît, acuzatorul de stat a ascuns faptul că, anterior în privința lui a fost intentat dosar penal, care a fost încetat din lipsa componenței de infracțiune și la 28.01.2011 a fost pornită o procedură contravențională prevăzută de art.78 alin.(1) și art.354. A solicitat, casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărîri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care să fie achitat din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii.

Reprezentantul legal Grosu F. al părții vătămate minore Grosu V., în apelul său a invocat că, nu este de acord cu sentința și roagă să fi cercetat cazul din nou și să fie dat un răspuns corect.

4. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2013, apelul reprezentantului legal al părții vătămate minore Grosu V. - Grosu F. a fost respins ca nefondat, iar apelul inculpatului Popic V. a fost admis, casată sentința Judecătoriei Ialoveni din 27 decembrie 2012 și pronunță o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care s-a dispus încetarea procesului penal pe art. 166 alin. (2) lit. c), f) CP în privința inculpatului Popic V. potrivit art. 391 alin. (1) p. 6) CPP.

Conform art. 195 alin. (6) CPP măsura preventivă - obligarea de a nu părăsi localitatea în privința inculpatului a încetat de drept.

Potrivit art. 225 alin. (4) CPP acțiunea civilă s-a lăsat fără soluționare, fapt ce nu împiedică reclamantul de a o înainta în ordinea procedurii civile.

5. În motivarea soluției, instanța de apel a constatat că, instanța de fond a încălcat prevederile legale prevăzute de art. 22 CPP „ *nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă*”, deoarece inculpatul Popic V. pentru faptele comise la 15 noiembrie 2010 a fost condamnat de două ori: prima dată în baza art. 78 și art. 354 Cod Contravențional și a doua oară când a fost recunoscut culpabil și condamnat în baza art. 166 alin. (2) lit. c), f) CP.

Din ordonanța de încetare a urmăririi penale din 28 ianuarie 2011 rezultă că, urmărirea penală în cauza penală nr. 2010440428 pornită în baza art. 287 alin. (1) CP referitor la faptul că la 15 noiembrie 2010, fără careva temeieri sau motive i-a aplicat minorului Grosu V. câteva lovituri cu pumnii și picioarele, după care l-a târât în beci (a târâi - a trage după sine cu sila), unde din declarațiile părții vătămate minore rezultă că i-a pus un hârleț la gât, a fost încetată pe motiv că fapta bănuitului nu întrunește elementele unei infracțiuni, dar constituie o contravenție. Această ordonanță nu este anulată și a căpătat puterea lucrului judecat, în privința lui Popic V. fiind pornită o procedură contravențională de către procurorul Chitoroagă V., iar ulterior acțiunile lui Popic V. au fost calificate în baza art. 166 alin. (2) lit. c) CP. Calificare diferită a acțiunilor inculpatului (o dată - contravenție și altă dată - infracțiune) nu constituie decât o eludare a regulii interzicerea supunerii urmăririi penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă de două ori.

Ca urmare, o persoană sancționată contravențional nu ar putea fi cercetată penal pentru aceeași faptă (*Tsonyo Tsonev versus Bulgaria*).

Acțiunea civilă a reprezentantului legal Grossu F. al părții vătămate minore Grosu V. privind încasarea sumei de 10000 lei cu titlu de pagubă materială și 5000 lei - paguba morală (f.d.139), în baza art. 225 alin.(4) CPP a fost lăsată fără soluționare, explicînd reclamantului că acest fapt nu-l împiedică de a o intenta în ordinea procedurii civile.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, D. Tăut, și avocatul L. Grozova, în numele părții vătămate Grosu V..

În motivarea recursului procurorul a invocat pct.6) alin.(1) art.427 CPP, și anume că, decizia instanței de apel nu corespunde prevederilor art.414, 417 CPP. Consideră că, instanța de apel urma să delimiteze două fapte comise de inculpat, una din care cade sub incidența prevederilor art.78 Cod Contravențional, iar alta calificată ca infracțiune penală în baza art.166 alin.(2) lit.c), f) CP. În opinia acuzării este prezent concursul ideal al infracțiunii, deoarece inculpatul printr-o infracțiune a comis mai multe infracțiuni cu două obiecte, și anume, ordinea publică și libertatea persoanei.

Solicită, casarea totală a deciziei atacate cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Avocatul L. Grozova, în numele părții vătămate Grosu V., în recursul său, a solicitat casarea totală a hotărîrilor judecătorești, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri de condamnare a lui Popic V. în baza art.166 alin. (2) lit. c), f) CP, motivînd că, sunt neîntemeiate și ilegale, lipsite de suport juridic și probant, iar instanța de apel ilegal a decis încetarea procesului penal, deoarece nu sunt circumstanțe prevăzute la art.391 alin.(1) pct.6) CPP. Mai menționează faptul că, la 10.06.2013 în adresa Procuraturii

Generale a RM a fost depusă o plîngere conform art.299¹ CPP privind anularea ordonanței de tragere la răspundere contravențională din 28.01.2011 a lui Popic V..

7. Judecînd recursurile în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acestea urmează a fi respinse din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.435 alin.(1) pct.1) CPP, instanța de recurs judecînd recursul, respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate.

Colegiul lărgit constată faptul că, instanța de apel, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, a tras concluzia corectă privind încetarea procesului penal pe art. 166 alin. (2) lit. c), f) CP în privința inculpatului Popic V. potrivit art. 391 alin. (1) pct. 6) CPP, aplicînd principiul *non bis in idem*.

Instanța de recurs menționează faptul că, principiul *non bis in idem* îl regăsim în art.4 al Protocolului nr. 7 la Convenția europeană a drepturilor omului și libertăților fundamentale, care stipulează: „Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvîrșirea infracțiunilor pentru care a fost deja condamnat printr-o hotărîre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceluiași stat”.

Acest articol se referă nu numai la dreptul de a nu fi judecat, condamnat de două ori pentru aceeași faptă, ci se referă și la dreptul de a nu fi urmărit penal de două ori pentru aceeași faptă.

Acest principiu se regăsește și în legislația națională reglementat de art.7 alin.(2) CP „Nimeni nu poate fi supus de două ori urmăririi penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă”, art.22 alin.(1): „Nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă”.

Principiul este aplicabil ori de cîte ori autoritățile competente formulează din nou împotriva unei persoane o acuzație în materie penală după pronunțarea unei noi hotărîri definitive de condamnare sau de achitare în același stat, hotărîre care se bucură de autoritate de lucru judecat cu privire la această faptă.

În cazul dat trebuie să persiste următoarele condiții:

- a) să existe o hotărîre de condamnare la o pedeapsă penală din cea prevăzută de legea penală, fie de achitare, a unei persoane împotriva căreia a fost formulată o acuzație în materie penală. Nu contează la care grad de jurisdicție s-a adoptat hotărîrea respectivă;
- b) hotărîrea de condamnare sau de achitare să fie definitivă conform legii și procedurii penale ale statului respectiv, fie prin epuizarea căilor ordinare de atac, fie prin neexercitarea acestora;
- c) autoritățile judiciare competente să formuleze din nou aceeași acuzație, privind aceleași fapte cu caracter penal, împotriva aceleiași persoane. Nu prezintă importanță în această a doua procedură dacă faptele au aceeași încadrare juridică sau o altă încadrare juridică. Important este că fapta să cuprindă aceleași acțiuni.

O importanță deosebită pentru unificarea și reorientarea jurisprudenței în materia aplicării principiului discutat, prezintă hotărîrea Marii Cameri a Curții Europene a Drepturilor Omului din 10.02.2009 în cauza *Zolotuhin c. Rusiei (reclamantul fiind condamnat mai întîi, în mod administrativ, apoi pentru aceeași faptă, a fost tras la*

răspundere penală conform normei Codului penal).

Marea Cameră făcând analiza jurisprudenței sale în materia aplicării principiului *non bis in idem*, inclusiv a hotărârilor sus citate, a decis să adopte o interpretare a acestui principiu, care se întemeiază în mod strict **numai pe identitatea de fapte materiale, fără a reține în calitate de criteriu pertinent calificarea juridică diferită a aceluiași fapte.**

Se ajunge la o interpretare a principiului în discuție „favorabilă autorului actelor comise”, ceea ce semnifică împrăjirea că, odată ce el a fost recunoscut vinovat și a executat pedeapsa aplicată ori a fost scos de sub urmărirea penală, să nu mai aibă temerea că va fi din nou pus sub urmărirea penală pentru aceleași fapte.

Curtea Europeană a hotărât că „art.4 din Protocolul nr.7 trebuie înțeles în sensul că el interzice urmărirea ori judecarea unei persoane pentru o a doua „infraacțiune”, în măsura în care aceasta are la origine fapte identice sau fapte care sunt, în substanță aceleași”. Într-o astfel de situație, Curtea va proceda „la propriul ei examen asupra acelor fapte ce constituie un ansamblu de împrejurări concrete, care implică aceeași persoană, toate legale indisociabil între ele în timp și în spațiu, ce au a fi dovedite, pentru a se putea angaja urmărirea penală ori spre a se ajunge la condamnarea autorului acestora”.

Colegiul lărgit constată faptul că, în speța discutată, pentru fapta săvârșită la data de 15 noiembrie 2010, urmărirea penală în privința lui Popic V. în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art.166 alin.(2) lit.c) f) CP a fost începută la data de 19 septembrie 2011 în baza ordonanței procurorului în Procuratura raionului Ialoveni, A. Zgureanu, în urma examinării raportului de autosesizare a procurorului în Procuratura raionului Ialoveni, L. Railean (f.d.1;20;21).

Urmărirea penală a fost finalizată cu punerea lui Popic V. sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art.166 alin.(2) lit.c) f) CP – privarea ilegală de libertate a unei persoane, dacă acțiunea nu este legată de răpirea acesteia, săvârșită în privința unui minor, cu aplicarea altor obiecte folosite în calitate de armă, cauza fiind trimisă instanței de judecată.

Conform constatărilor din pct.1,2 al prezentei decizii, instanța de fond a constatat fapta în modul descris în sentință, Popic V. fiind condamnat în baza art.166 alin.(2) lit.c), f) CP.

Totodată, potrivit materialelor cauzei rezultă că, la 17 noiembrie 2010 reprezentantul legal al minorului Grosu V. a depus plîngere la Comisariatul de Poliție Ialoveni, în care indică: „*rog organele de poliție să ia măsuri conform legislației în vigoare cu cet. Popic V., care la data 15.11.2010 a aplicat lovituri cu pumnii și cu picioarele și cu capul feciorului minor Grosu V, a.n.1998. Și la tîrît la el în beci. Și la amenințat cu moartea. Punîndu-i la gît ceva ascuțit...*” (f.d.23). La 17 noiembrie 2010, conform cererii depuse, în privința lui Popic V. a fost pornită urmărirea penală în cauza nr.2010440428, pe faptul huliganismului, comis la data de 15 noiembrie 2010 față de minorul Grosu V., infracțiune prevăzută de art.287 alin.(1) CP (f.d.22).

În baza ordonanței procurorului din 28 ianuarie 2011 a fost încetată procedura penală în privința lui Popic V., pe motiv că fapta bănuțului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art.287 CP, dar constituie o contravenție prevăzută de art.78 alin.(1) și art.354 CC, fiind adoptată ordonanța privind pornirea procedurii

contravenționale (f.d.175-177; 178-180). La 14.02.2011 de către agentul constator a fost adoptată decizia prin care Popic V. a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin.(1) – cauzarea vătămarilor corporale ușoare și art.354 CC – huliganism nu prea grav, stabilindu-i pedeapsa - amendă în mărime de 300 unități convenționale, ce constituie 600 (șase sute) lei. Amenda fiind achitată la 15 februarie 2011 (f.d.182;183).

Colegiul penal lărgit constată că, pe parcursul efectuării urmăririi penale în cauza nr.2010440428, (primul dosar penal), începând cu plîngerea depusă de reprezentantul legal Grosu S. al minorului Grosu V., apoi în procesele-verbale de audiere a părții vătămate minore, a reprezentantului legal al minorului, precum și, în raportul de expertiză medico-legală nr.2858/D din 26.11.2010, se menționează aceleași fapte, și anume, *că minorul Grosu V. a fost dus cu forța de către Popic V. în beci, de unde a luat un hîrleț și i l-a pus la gît, amenințîndu-l.*

Potrivit ordonanței procurorului din 28.01.2011 urmărirea penală în cauza nr.2010440428 a fost încetată pentru faptele comise de Popic V. la 15.11.2010 față de minorul Grosu V., căruia fără careva motive i-a aplicat cîteva lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, după care la tîrît în beci. În temeiul art.52 alin.(1) pct.1), 255, 275 pct.3, 285 alin.(2) și alin.(4) CPP procurorul a decis că faptele bănuțului Popic V. nu întrunesc elementele infracțiunii, ci constituie contravenție administrativă.

Ulterior, pentru faptele comise în privința minorului, procurorul raionului Ialoveni, prin ordonanța din 28.01.2011 a pornit procedura contravențională împotriva lui Popic V., care după cum s-a relatat anterior, a fost sancționat contravențional cu amendă în mărime de 30 unități convenționale echivalent cu 600 lei.

În lumina jurisprudenței Curții Europene, și anume, în *cauza Ziliberberg c. Moldovei (hotărîrea din 01.02.2005)*, interpretarea art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului întocmirea unei proceduri cu sancționarea contravențională la care a fost supus Popic V. pentru acțiunile violente săvîrșite în privința minorului Grosu V., echivalează cu procedura penală, pornită din nou în prezenta cauză penală.

Din materiale rezultă că, la acel moment organul de urmărire cunoștea despre faptul că în privința lui Popic V. pentru faptele săvîrșite în privința minorului Grosu V. exista o hotărîre neanulată de încetare a urmăririi penale pentru aceleași acuzații, astfel că în conformitate cu prevederilor art.274 pct.8) CPP noua urmărire penală dacă a fost pornită în baza art.166 alin.(2) lit.c), f) CP, nu putea fi efectuată urmînd a fi încetată, fapt care însă nu s-a întîmplat.

Eroarea admisă de către organul de urmărire penală apoi de instanța de fond confirmă că Popic V. a fi supus de două ori urmăririi penale, judecat și pedepsit pentru una și aceeași faptă, situație care a fost corectată de către instanța de apel prin decizia atacată, care se consideră legală și întemeiată.

Din considerentele expuse, Colegiul lărgit conchide că, temeiurile invocate de recurenți prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, nu și-au găsit confirmare la judecarea recursurilor, care urmează a fi respinse, ca neîntemeiate.

8. În conformitate cu art. 434, art.435 alin. (1) pct. 1) CPP, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Dorina Tăut, și avocatul Liudmila Grozova, în numele părții vătămate Grosu Vadim, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 aprilie 2013, în cauza penală privindu-i pe **Popic Victor Vasile**.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată public la data de **17 decembrie 2013**.

Președinte: semnătura Constantin Gurschi

Judecători: semnătura Constantin Alerguș

semnătura Ion Arhiliuc

semnătura Iurie Diaconu

semnătura Ion Druță

Copia corespunde originalului

Președinte Constantin Gurschi